

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.6.2024
COM(2024) 603 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

**om Tjeckiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik
och budgetpolitik**

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 603 final}

RÅDETS REKOMMENDATION

om Tjeckiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97¹, särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241², genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.
- (2) REPowerEU-förordningen³ antogs den 27 februari 2023 och målet är att fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och

¹ EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och

diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Tjeckien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

- (3) Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram meddelandet *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030*⁴ för att underbygga politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs nio ömsesidigt förstärkande faktorer som bidrar till ökad konkurrenskraft. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt den inre marknaden de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetssutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i EU och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 följdes detta meddelande av kommissionens årsrapport om den inre marknaden och konkurrenskraften⁵. I rapporten beskrivs de starka sidorna av och utmaningarna för EU:s inre marknad, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.
- (4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt⁶, vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Tjeckien inte är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 12 april 2024, liksom förslaget till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 11 mars 2024.
- (5) Den 30 april 2024 trädde EU:s nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar Europaparlamentets och rådets nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97. Den innehåller också den ändrade förordningen (EG) nr 1467/97 om tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott och det ändrade direktivet 2011/85/EU om medlemsstaternas budgetramverk⁷. Målen för den nya ramen är en hållbar offentlig skuldsättning och en hållbar tillväxt för alla genom en gradvis konsolidering av de offentliga finanserna samt reformer och investeringar. Ramen främjar nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med

om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

⁴ COM(2023) 168 final.

⁵ COM(2024) 77 final.

⁶ COM(2023) 901 final.

⁷ Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>) och rådets direktiv (EU) 2024/1265 av den 29 april 2024 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

en effektivare och mer enhetlig övervakning. Varje medlemsstat bör lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. De nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på valperiodens längd i medlemsstaten. Nettoutgiftsbanan⁸ i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna bör uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den ligger kvar på en sund nivå under 60 % av BNP, och på att få ned och/eller hålla det offentliga underskottet under referensvärdet på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 får anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa planer avser kommissionen att den 21 juni 2024 tillhandahålla medlemsstaterna vägledning om planernas innehåll och de efterföljande årliga lägesrapporter som de kommer att behöva lämna in och kommer, i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1263, även att tillhandahålla teknisk vägledning om finanspolitiska anpassningar till dem (referensbanor och teknisk information, i tillämpliga fall). Medlemsstaterna bör lämna in sina medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. Medlemsstaterna bör se till att deras nationella parlament involveras och att oberoende finanspolitiska institutioner, arbetsmarknadens parter och andra nationella berörda parter konsulteras i lämplig utsträckning.

- (6) Europeiska planeringsterminen 2024 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är dessutom relevanta även för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.
- (7) Den 1 juni 2021 lämnade Tjeckien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 8 september 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan⁹, som ändrades den 16 oktober 2023 enligt

⁸ Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 (EUT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>). Nettoutgifter innebär offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

⁹ Rådets genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan (11047/2021).

artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet¹⁰. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Tjeckien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

- (8) Den 24 april 2024 lämnade Tjeckien in sitt nationella reformprogram för 2024 och den 30 april 2024 sitt konvergensprogram för 2024, i enlighet med artikel 8.1 i förordning (EG) nr 1466/97. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Tjeckiens halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också återspeglas i 2024 års nationella reformprogram.
- (9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Tjeckien¹¹. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Tjeckien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Tjeckiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.
- (10) På grundval av uppgifter som validerats av Eurostat¹² ökade Tjeckiens underskott i de offentliga finanserna från 3,2 % av BNP 2022 till 3,7 % 2023, medan den offentliga skulden minskade från 44,2 % av BNP i slutet av 2022 till 44,0 % i slutet av 2023. Såsom tillkännagavs i den finanspolitiska vägledningen för 2024¹³ tar kommissionen det första steget mot att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på basis av utfallsdata för 2023 i linje med gällande regelverk. Den 19 juni 2024 antog kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i EUF-fördraget¹⁴. I rapporten bedömdes Tjeckiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2023 överskred referensvärdet på 3 % av BNP. I rapporten drogs slutsatsen att kommissionen, mot bakgrund av denna bedömning och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande enligt artikel 126.4 i EUF-fördraget, inte avser att i juli föreslå att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds för Tjeckien.

¹⁰ Rådets genomförandebeslut av den 16 oktober 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan (13383/2023).

¹¹ SWD(2024) 603 final.

¹² Eurostats euroindikatorer, 22.4.2024.

¹³ COM(2023) 141 final.

¹⁴ Rapport från kommissionen utarbetad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

- (11) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet¹⁵ Tjeckien att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹⁶, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Tjeckien rekommenderas att vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Tjeckien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen¹⁷ under 2023 kontraktiv, 0,9 % av BNP, i ett sammanhang som präglas av hög inflation. Ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett kontraktivt bidrag på 0,7 % av BNP. Detta inbegriper den minskade kostnaden på 0,1 % av BNP för de riktade krisstödsåtgärderna till de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriser. Det inbegriper också lägre kostnader för tillfälligt skydd åt personer som fördrivits från Ukraina (0,1 % av BNP). Sammanfattningsvis var 2023 års beräknade ökning av nationellt finansierade primära löpande utgifter i linje med rådets rekommendation. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 1,1 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 4,4 % av BNP 2023, vilket motsvarar en ökning på 0,5 procentenheter jämfört med 2022. Tjeckien har finansierat ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel. Tjeckien finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energisäkerhet, såsom energieffektivitetsrenoveringar och installation av förnybar energi, modernisering av och ökad säkerhet för järnvägar och projektförberedelser för elektrifiering, översvämningsskydd och bevarande av vatten i mark och kommuner, projekt av tjeckiska företag som syftar till att minska vattenförbrukningen och tillämpa cirkulära lösningar för företag, offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation eller tillhandahållande av digitala enheter för skolor, som delvis finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.
- (12) De viktigaste prognoserna i konvergensprogrammet för 2024 kan sammanfattas på följande sätt: I det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna beräknas en real BNP-tillväxt på 1,4 % 2024 och 2,6 % 2025, medan HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,7 % 2024 och 2,4 % 2025. Det offentliga underskottet förväntas minska till 2,3 % av BNP 2024 och uppgå till 2,1 %

¹⁵ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Tjeckiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 19).

¹⁶ Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Tjeckiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt för 2023, som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 10,5 % i nominella termer, baserat på den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (10-årigt genomsnitt) och BNP-deflatorn 2023.

¹⁷ Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen av den offentliga sektorns underliggande finanser. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från finanspolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära inkomståtgärder (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 45,5 % i slutet av 2024 och till 46,4 % i slutet av 2025. Efter 2025 beräknas det offentliga underskottet minska gradvis till 1,6 % av BNP 2026 och till 1,2 % av BNP 2027. Det offentliga underskottet förväntas därför ligga kvar på en nivå under referensvärdet på 3 % av BNP under programperioden. Efter 2025 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka till 47,1 % 2026 och stabiliseras 2027.

- (13) Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer BNP i fasta priser att öka med 1,2 % 2024 och med 2,8 % 2025 samt HIKP-inflation att uppgå till 2,5 % 2024 och 2,2 % 2025.
- (14) Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas ett underskott i de offentliga finanserna på 2,4 % av BNP för 2024 medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 45,2 % i slutet av 2024. Minskningen av underskottet 2024 återspeglar främst återkallandet av åtgärder för att mildra effekterna av höga energipriser och genomförandet av ett konsolideringspaket. Enligt kommissionens beräkningar kommer den finanspolitiska inriktningen att vara kontraktiv och ligga på 2,3 % av BNP 2024.
- (15) Utgifter uppgående till 0,5 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) under 2024, jämfört med 0,4 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Tjeckiens offentliga saldo och skuldsättning. Utgifter på 0,1 % av BNP förväntas bli finansierade genom lån från faciliteten för återhämtning och resiliens 2024, jämfört med 0 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024.
- (16) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet Tjeckien¹⁸ att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter¹⁹ under 2024 till högst 6,0 %. Medlemsstaterna uppmanades att vid genomförandet av budgeten för 2023 och vid utarbetandet av budgeten för 2024 ta hänsyn till det faktum att kommissionen skulle föreslå för rådet att underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott inleds på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Tjeckiens nationellt finansierade primära nettoutgifter minska med 1,1 % under 2024, vilket är mindre än den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.
- (17) Rådet rekommenderade vidare Tjeckien att vidta åtgärder för att avveckla krisstödåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska det offentliga underskottet så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet angav dessutom att om nya energiprishöjningar skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder bör Tjeckien säkerställa att de är inriktade på att skydda sårbara hushåll och företag, att de ryms inom budgeten och att de inte påverkar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas

¹⁸ Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Tjeckiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 22).

¹⁹ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

nettobudgetkostnaden²⁰ för stödåtgärderna på energiområdet uppgå till 1,2 % av BNP år 2023 och till –0,2 % år 2024 och 0,0 % år 2025. I synnerhet antas skatten på oförutsedda vinster fortsätta att gälla 2024 och 2025²¹. Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska underskottet i de offentliga finanserna på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 1,4 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter²² ger ett kontraktivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 2,2 % av BNP det året. Krisstödåtgärderna på energiområdet förväntas vara avvecklade så snart som möjligt 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Dessutom beräknas inte de besparingar som görs till följd av detta att användas i sin helhet för att minska det offentliga underskottet. Detta överensstämmer också med rådets rekommendation.

- (18) Rådet rekommenderade vidare Tjeckien att upprätthålla nivån på nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel för att i synnerhet främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att minska till 4,2 % av BNP under 2024 (från 4,4 % av BNP 2023). Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för EU:s strukturfonder, för vilka medel fanns tillgängliga till och med 2023. Med beaktande av denna ytterligare faktor bedöms de offentliga investeringarna under 2024 överensstämma med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av EU-medel – däribland bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens – förväntas i sin tur under 2024 att minska till 1,0 % av BNP (från 1,1 % av BNP år 2023). Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för EU:s strukturfonder, för vilka medel fanns tillgängliga till och med 2023.
- (19) Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett offentligt underskott på 1,9 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP förväntas öka till 45,5 % i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst det negativa saldot i balansräkningen, som delvis uppvägs av den nominella BNP-tillväxten.
- (20) Tjeckiens strukturella budgetsaldo har minskat från en ställning nära balans i genomsnitt under perioden 2014–2019 till –2,9 % 2023. Detta berodde på permanenta åtgärder, såsom sänkningen av inkomstskatten för privatpersoner, och ökningen av socialförsäkringsförmånerna, inklusive automatisk indexerings av pensionerna till inflationen, som inte finansierades genom motsvarande inkomstillväxt. Kostnadsökningar till följd av en åldrande befolkning medför ytterligare belastning när det gäller de offentliga finansernas hållbarhet på medellång och lång sikt. År 2023 ändrade Tjeckien den första pelaren i pensionssystemet, inklusive minskad indexerings

²⁰ Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

²¹ Åtgärder som enligt Tjeckien fortsätter att gälla fram till slutet av 2024 antas i kommissionens vårprognos 2024 i princip ha en budgeteffekt även 2025.

²² Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten av diskretionära inkomståtgärder på budgeten, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (10 år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

av pensioner och strängare villkor för förtidspensionering. Utan ytterligare ändringar förväntas dock en ökning av pensionsutgifterna med omkring 3 procentenheter fram till 2060 på grund av den beräknade fördubblingen av den demografiska försörjningskvoten för äldre²³, begränsningen av pensionsåldern samt ett fortsatt stort antal förtidspensionerade. Den beräknade ökningen av åldersrelaterade utgifter skulle kunna öka riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet på medellång och lång sikt om den inte finansieras genom en motsvarande ökning av intäkterna. Regeringen föreslår att den lägsta pensionsåldern ska kopplas till den förväntade livslängden och att ökningen av nya pensioner ska bromsas. Om dessa förändringar genomförs skulle de göra pensionssystemet mer hållbart för de offentliga finanserna. Andra möjliga åtgärder för att uppnå hållbarhet i de offentliga finanserna på lång sikt är att öka arbetskraftsutbudet genom att tillhandahålla incitament för att höja andelen personer som arbetar efter uppnådd pensionsålder.

- (21) Konkurrenskraft och produktivitet hålls tillbaka av brist på arbetstagare. Sysselsättningen för mödrar skulle kunna öka, vilket framgår av den låga kvinnliga sysselsättningen under flera år efter nedkomsten. Förutom bristen på tillgänglig barnomsorg avskräcker skatte- och förmånssystemet föräldern med den lägre inkomsten, särskilt mödrar, från att återgå till arbetet. Treåriga föräldraledighetsperioder, höga avdragsrätter för icke-arbetande makar och familjeförmåner som uppmuntrar föräldern med den lägre inkomsten att ta långa ledighetsperioder avskräcker föräldrar, särskilt mödrar, från att arbeta eller söka arbete. Beskattningen av inkomster från arbete för den andra inkomstagaren låg över EU-genomsnittet 2022 och över skattekiln för enskilda personer med samma lönenivå. Att uppmuntra föräldern med den lägre inkomsten att arbeta eller söka arbete skulle också främja högre intäkter för pensionssystemet.
- (22) Tjeckiens totala skatteintäkter i förhållande till BNP är betydligt lägre än EU-genomsnittet 2022 (35,3 % jämfört med EU-genomsnittet 40,2 %). Att bredda beskattningsunderlaget genom att utvidga andelen skatter som är mindre skadliga för tillväxten är ett alternativ för att stödja ekonomisk tillväxt och finanspolitisk hållbarhet. De återkommande fastighetsskatterna är bland de skatter som är minst skadliga för tillväxten, men intäkterna från den återkommande fastighetsbeskattningen är mycket låga, 0,2 % av BNP jämfört med EU-genomsnittet 1,0 % av BNP (från 2022). Trots ökningen av de återkommande fastighetsskatterna 2024 baseras systemet för återkommande fastighetsbeskattning av byggnader och enheter på egendomsarealen, vilket leder till ojämlik beskattning av egendomar av samma värde och att den inte följer ändrade fastighetsvärden. Genomförandet av ett fastighetsvärderingssystem som väljer fastighetsvärdena som skattebas, anpassar fastighetsvärdena till marknadsvärdena och möjliggör regelbundna uppdateringar av fastighetsvärdena, skulle öka skattens effektivitet som ett verktyg för att mildra ökningarna av fastighetspriserna och för att utnyttja befintliga bostadsbestånd på ett så produktivt sätt som möjligt. Detta skulle i sin tur öka andelen rimligt prissatta bostäder och människors möjlighet att förflytta sig för att arbeta, stödja ekonomisk tillväxt och öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter.
- (23) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast

²³ Enligt den åldrande rapport från 2024 som kommissionen utfärdade i april 2024.

2026. De förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av planen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Tjeckiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. För att fullgöra åtagandena i planen senast i augusti 2026 är det viktigt att Tjeckien fortsätter att genomföra reformer och påskyndar investeringarna genom att ta itu med de förseningar som uppstår och samtidigt stärka absorptionsförmågan. Ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens hindras särskilt av begränsningar i den administrativa kapaciteten hos vissa av de verkställande organen. Detta är särskilt synligt på områden som kräver mer expertis, såsom den digitala och gröna omställningen. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

- (24) Som en del av halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken, i enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060, är Tjeckien skyldigt att se över varje program senast mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutliga tilldelningen av de EU-medel som ingår i varje program. Tjeckien har gjort framsteg i genomförandet av sammanhållningspolitiken och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men utmaningar och stora regionala skillnader kvarstår. Severozápad och i mindre utsträckning Moravskoslezsko är fast i en utvecklingsfälla. Att påskynda genomförandet av sammanhållningspolitiska program i kombination med att stärka den administrativa kapaciteten, särskilt i dessa regioner, är avgörande. De prioriteringar som man kom överens om i programmen är fortfarande relevanta. För att öka utnyttjandet av EU-medel bland små kommuner, små och medelstora företag och lokala icke-statliga organisationer krävs det i synnerhet en utveckling av regionernas administrativa kapacitet, förbättrade partnerskap mellan dem och ökat egenansvar. Investeringar som stöder hållbara transporter i städer och regioner och infrastruktur för alternativa bränslen måste genomföras för att påskynda den gröna omställningen, tillsammans med ökad användning av förnybara energikällor samt investeringar i energieffektivitet och cirkulär ekonomi. Det är viktigt att slutföra de planerade klimatanpassningsåtgärderna, med fokus på naturliga vattenhållningsåtgärder. Det är också en prioritering att intensifiera integrationen av människor som fördrivits från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd, även på arbetsmarknaden i linje med deras kompetens. Det är fortfarande relevant att fokusera på effekterna av åtgärder som rör mindre gynnade grupper, såsom romer.
- (25) I samband med halvtidsöversynen bör möjligheterna att mobilisera mer resurser från den privata sektorn, särskilt genom en bredare användning av finansieringsinstrument i kombination med bidrag, uppmärksammas ytterligare. Sådana innovativa instrument kan dra nytta av fler privata investeringar, särskilt för energieffektivitet, lösningar för ren energi och affärsutveckling. Den nationella utvecklingsbankens kapacitet bör användas mer effektivt för att genomföra finansieringsinstrument i sammanhållningspolitiska program. Med beaktande av Tjeckiens ambition att ta steget upp från att vara ett land med måttliga innovationsresultat skulle landet också kunna använda sig av initiativet europeisk plattform för strategisk teknik på områdena digital teknik och teknikintensiv innovation, ren och resurseffektiv teknik och bioteknik samt,

i förekommande fall, i linje med den nationella strategin för smart specialisering, för att stödja industrins omvandling.

- (26) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som planen för återhämtning och resiliens och andra EU-medel är inriktade på står Tjeckien inför flera ytterligare utmaningar med anknytning till offentlig förvaltning och konkurrenskraft.
- (27) Den tjeckiska offentliga förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare och den offentliga förvaltningens förmåga att behålla talanger är satt under press. Detta gäller särskilt för expert-, lednings- och it-jobb. Ändringarna av lagen om offentlig tjänst trädde i kraft 2023 och medförde fastställda mandat för högre tjänstemän, snabbare rekryteringsprocesser och bredare alternativ för att locka till sig externa sökande. Fragmenteringen av personalförvaltningen hindrar dock en mer systematisk strategi för talanghantering. Den tjeckiska offentliga förvaltningens storlek är mindre än EU-genomsnittet både vad gäller utgifter och antal anställda. Lönerna är dock lägre än i den privata sektorn för jämförbara utbildningsnivåer och har i reala termer minskat med mer än 10 % jämfört med 2004, vilket ytterligare minskar den offentliga förvaltningens attraktionskraft. Att stärka den tjeckiska offentliga förvaltningens förmåga att locka till sig, behålla och utveckla talanger är avgörande för att förbättra dess effektivitet och tjänstekvalitet.
- (28) Tjeckiens offentliga förvaltning spelar en viktig roll för att upprätthålla ekonomins konkurrenskraft, eftersom den formar lagstiftningsmiljön och offentliga investeringar, särskilt i samband med den dubbla omställningen. Tjeckiens resultat inom den offentliga sektorn och förvaltningens effektivitet förblev stabila och låg nära EU-genomsnittet 2022. Utmaningar kvarstår dock när det gäller strategisk styrning och evidensbaserat beslutsfattande. Detta kräver minskad silomentalitet och en förstärkning av den strategiska styrförmågan för att förbättra samstämmigheten i strategierna och genomförandet av dem på alla politikområden. Tjeckiens fragmenterade lokala administrativa kapacitet är en viktig faktor som bland annat hindrar små stödmottagare från att utnyttja EU-medel på ett effektivt sätt. Absorptionen bland små kommuner, små och medelstora företag och lokala icke-statliga organisationer skulle kunna förbättras med stöd till sökande, till exempel genom att utse gemensamma projektledare och tillhandahålla detaljerad information om hur de kan ansöka om EU-finansiering på en och samma plats. Prioriteringen i detta avseende är att utveckla riktat stöd för att stärka den lokala administrativa kapaciteten i strukturellt missgynnade regioner som Severozápad och Moravskoslezsko. Det goda exemplet från Fonden för en rättvis omställning visar att regionerna skulle stimuleras om de hade större inflytande vid fastställandet av sina specifika behov.
- (29) Tjeckiens innovationsresultat hålls fortfarande tillbaka av ineffektiv teknik och kunskapsöverföring och av svaga kopplingar mellan den akademiska världen och industrisektorn. De offentliga utgifterna för forskning och utveckling som finansieras av företag ligger fortfarande på ungefär hälften av EU-genomsnittet (0,023 % av BNP, jämfört med 0,045 %) och har minskat under de senaste åren, vilket visar den låga graden av (och incitamenten för) samarbete mellan den akademiska världen och näringslivet. Detta är ett betydande hinder för överföringen av forskningsresultat till ekonomin och begränsar Tjeckiens innovationskapacitet, vilket till exempel framgår av begränsade patentansökningar, som ligger långt under EU-genomsnittet (0,83 % per miljarder BNP 2020, jämfört med 3,4 %). Åtgärder för att strukturellt förbättra och stärka tekniköverföringen i Tjeckien, särskilt för att stärka tekniköverföringens effektivitet och underlätta skapandet av spin-off-företag, skulle kunna bidra till att

hantera denna utmaning. Ett projekt av enheten för politiskt stöd inom ramen för Horisont 2020 som inleds den 9 juni 2024 förväntas ge konkret stöd och politiska rekommendationer till Tjeckien när det gäller att öka kopplingarna mellan forskning och näringsliv.

- (30) Deltagandet i och uppnåendet av högre utbildning minskar, vilket förvärrar bristen på kvalificerad arbetskraft. Andelen personer med högre utbildning bland 25–34-åringar visar en nedåtgående trend sedan 2021 och är den fjärde lägsta i EU (33,7 % jämfört med EU-genomsnittet på 43,1 %), långt från EU:s mål på 45 %. Mellan 2016 och 2021 minskade antalet inskrivna studenter med 11,6 % och andelen studenter som hoppar av är konsekvent hög. Ekonomiskt stöd till studenter är genomgående lågt (2,5 % av de offentliga utgifterna jämfört med EU-genomsnittet på 18,8 %), trots empiriska bevis på hög produktivitetsavkastning på investeringar i högre utbildning.
- (31) Bristen på arbetstagare och kompetensglapp är fortfarande en akut utmaning som hämmar den tjeckiska ekonomins konkurrenskraft. Dessa skulle kunna förbättras genom åtgärder såsom reform av reglerade yrken och ökat deltagande av sektoriella expertråd för att ta itu med en långvarig brist på kvalificerad arbetskraft. Dessutom har Tjeckien tagit emot EU:s största tillströmning per capita av människor som fördrivits från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd. Mer än 50 % av dem befinner sig dock i mindre kvalificerade befattningar än vad som var fallet i Ukraina, och språket uppges vara ett tydligt hinder. Dessutom hävdade omkring 30 % att erkännande av kvalifikationer är ett hinder för att få ett bättre arbete. Att förenkla erkännandet av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper, inklusive personer från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd, skulle kunna minska arbetskraftsbristen.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i god tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna²⁴ 2025 till en nivå som är förenlig med att hålla underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP och hålla den offentliga bruttoskulden på en sund nivå på medellång sikt. Vidta åtgärder för att säkerställa pensionssystemets långsiktiga finanspolitiska hållbarhet. Sänka skatter och förmåner som hindrar föräldrar från att återgå till arbete för att främja ett större kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden. Förbättra incitamenten för personer som är nära pensionen att fortsätta arbeta. Vidta åtgärder för att öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter.
2. Stärka den administrativa kapaciteten att förvalta faciliteten för återhämtning och resiliens, påskynda investeringar och upprätthålla drivkraften i genomförandet av reformer. Ta itu med framväxande förseningar för att möjliggöra ett fortsatt, snabbt och effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inklusive REPowerEU-kapitlet, för att säkerställa att reformer och investeringar har slutförts senast i augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för sin halvtidsöversyn fortsätta att fokusera på de

²⁴ Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 är *nettoutgifter* offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

överenskomna prioriteringarna och vidta åtgärder för att i högre grad mobilisera resurser från den privata sektorn, bland annat genom användningen av innovativa finansieringsinstrument, samtidigt som man beaktar de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften.

3. Stärka kapaciteten hos Tjeckiens offentliga förvaltning att locka till sig, behålla och utveckla talanger, särskilt de som har analytisk kompetens, ledningsförmåga och it-kompetens. Minska byråkratin och stärka den strategiska styrförmågan för att förbättra samstämmigheten mellan politikområdena. Stödja samarbete mellan kommunala förvaltningar, bland annat genom att tillhandahålla stöd för administrativ kapacitetsuppbyggnad till strukturellt drabbade regioner.
4. Främja innovation genom att förbättra tekniköverföringen från den akademiska världen till företag, stödja skapandet av spin-off-företag och nystartade företag och öka deltagandet i högre utbildning. Stärka ekonomins konkurrenskraft genom att ta itu med kompetensglapp, förenkla erkännandet av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*